

Scenografia, charakteryzacja, kostiumy i aktorzy filmowi

WIEDZA W PIGUŁCE

Film może być realizowany w różnych miejscach: w plenerze, we wnętrzach naturalnych bądź specjalnie tworzonych. Ważnym elementem tworzenia kreacji scenograficznej jest wybór miejsca inscenizacji. Zdarza się, że zdjęcia są realizowane w miejscu rozgrywania się akcji filmu, tak jak w filmie „Warszawa” (reż. Dariusz Gajewski, 2003), lecz nie jest to regułą. Ulice przedwojennej Warszawy z filmu „Vabank” (reż. Juliusz Machulski 1981) grają ulice Piotrkowa Trybunalskiego. Postęp technologiczny umożliwia wygenerowanie stosownej scenerii, tak się stało w wypadku filmu „Pianista” (reż. Roman Polański). Często nawet w sytuacji, gdy miejsce akcji filmowej realnie istnieje, jest ono zastępowane duplikatem lub modelem stworzonym na potrzeby filmu. Dzieje się tak ze względów technicznych, ekonomicznych lub artystycznych. Właściwości danej scenerii (nastrój opowieści, cechy epoki itp.) można tworzyć za pomocą zabiegów scenograficznych np. usunięcie zbędnych elementów przestrzeni naturalnej (jak np. znaki drogowe w filmie historycznym), dodawanie rekwizytów (właściwe dla epoki pojazdy) lub zastosowanie odpowiednich barw i efektów (śnieg, mgła).

Dopełnieniem scenografii są oczywiście kostiumy; dzięki nim widzowie łatwo rozpoznają gatunek filmowy (np. western lub film płaszcza i szpady), epokę czy krąg kulturowy fabuły filmowej. Są kreacją, a nie prostym odtworzeniem prawdy historycznej. Dookreślają one postacie, mówią o ich profesji, statusie społecznym czy charakterze. Podobną funkcję pełni charakteryzacja. Warto pamiętać, że kostiumem filmowym jest także nagie ciało aktora.

Aktor filmowy ma szczególny status, różny od tego, z którym mamy do czynienia w teatrze. Aktor teatralny ma za zadanie odegranie roli w trakcie trwania spektaklu, w stałym porządku scen. To właśnie on odpowiada za wrażenie spójności fabularnej, emocjonalnej i czasoprzestrzennej. Jego zadaniem jest wypełnienie przestrzeni sceny i widowni, skupienie na sobie uwagi wszystkich widzów. Aktor teatralny powinien mieć opanowaną bardzo ekspresywną grę aktorską, która przeniesiona na ekran w początkowych latach rozwoju kina okazała się nie do zaakceptowania przez widzów.

Aktor filmowy powinien mieć świadomość medium i swojego ciała. Jego praca polega na analitycznym budowaniu roli, na rozbiciu spójnej konstrukcji bohatera na poszczególne sceny, ujęcia, dialogi, ruchy, gesty. Jego ekspresja jest rejestrowana przez kamerę, która umożliwia obserwację z bliska – gesty i ruchy powinny być bardziej powściągliwe, często ograniczające się tylko do wybranych części ciała. Profesjonalny aktor filmowy zdaje sobie sprawę z faktu, że w filmie nie jest fizycznie obecny. Widzowie obcuja z postacią, z bohaterem. Wielu wybitnych aktorów potrafi nadać postaci indywidualny rys.

SŁOWNICZEK

- **scenografia:**
- **kostium:** charakteryzacja: aktor:

Tekst: Eliza Hetkowska, scenariusz: Anna Walczak, konsultacja merytoryczna: Wojciech Michera. Materiał pochodzi z serwisu edukacjamedialna.edu.pl prowadzonego przez Fundację Nowoczesna Polska.

Udostępniono na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/).

Źródło: <http://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/scenografia-charakteryzacja-kostiumy-i-aktorzy/>.

Publikacja przygotowana w ramach współpracy z Centrum Otwartej i Multimedialnej Edukacji Uniwersytetu Warszawskiego na podstawie kursu "Film jako opowieść".